

de pelegrinatge i de testimoni religiós fidel. El Monestir l'ha convertida en redós de cultura, música i catalanitat. La muntanya de Montserrat és una construcció física del nostre paisatge que supera la perspectiva científica i geològica. Montserrat es desperta cada dia al ritme vibrant de les campanes del Monestir, de bon matí és bulliciosa i feïnera amb el mercadeig de la mel i el mató. Camins de persones es mouen ací i allà fins al pas de la tarda que es va buidant de neguit i de treball fins que arriba la nit i la boira s'hi passeja escabellada entre els cims i puja la fredor humida del Llobregat, amunt per les canals, i la muntanya solitària es percep en tota la seva magnitud i aïllament, la seva majestuositat infinita sota la llum de la lluna ens condueix a una percepció diferent de les muntanyes vistes de dia o de nit.

Hi ha muntanyes que han esdevingut signes d'identitat per la seva altitud, és el cas de la Pica d'Estats, la més alta del Principat. La Maladeta i l'Aneto dominen el paisatge de la Valh d'Aran. El Canigó és una muntanya singular, signe de catalanitat i una referència literària gràcies al poema èpic de Verdaguer que amb els monestirs de Sant Martí del Canigó i Sant Miquel de Cuixà uneix la Catalunya medieval i la Renaixença, el poeta hi personifica la màgia de les fades i el misticisme cristià. El massís del Montseny presideix les comarques d'Osona, la Selva i el Vallès Oriental on hi senyoregen els seus cims, immortalitzada per Guerau de Liost com la Muntanya de les Ametistes.

El Cap de Creus destaca per la seva posició estratègica al nord-est de Catalunya. En aquest petit turó empordanès hi reposen les pedres venerables de Sant Pere de Rodes i hi comença la Serralada dels Pirineus, ran de la mar Mediterrània. Pau Vila definia el relleu de Catalunya com un ventall i la badia de Roses a l'Empordà n'era l'anella.

El paisatge habitat

A Barcelona

I creixes i t'escampes; quan la planícia et manca t'enfiles a les costes doblant-te en llur jaient; en totes les que et volten un barri teu s'embranca, que, onada sobre onada, tu amunt vas empenyent.

Jacint Verdaguer i Santaló

Encara hi ha unes altres muntanyes, estan habitades i s'han convertit en centres urbans controlats, els seus vessants ara són carrers que fan pujada i amb prou feina identifiquem les muntanyes, tot i que

sabem l'autobús que les puja.

A Barcelona, coneixem el Tibidabo, muntanya màgica, per les atraccions turístiques. Montjuïc, amb les instal·lacions olímpiques esportives i culturals, accessibles per carretera i per un dels enginyers inequívocament urbans: les escales mecàniques. I encara podríem parlar de tantes i tantes zones urbanes, convertides en barris, instal·lades en els vessants de les muntanyes, Verdaguer ja en parla i ho deixa dit ben clar.

Trobem muntanyes poblades, de manera esporàdica durant alguna estació de l'any, fruit de l'augment en el sector del turisme d'estiu i d'hivern. Petites poblacions dels Pirineus s'han ampliat i s'han convertit en municipis fortament urbanitzats amb habitatges construïts com a segona residència. L'augment en la pràctica de l'esquí ha fet augmentar els equipaments i n'ha convertit els vessants de les muntanyes en les seves pistes. L'augment en la pràctica d'un altre esport a l'aire lliure, el golf, ha fet habilitar terres de relleu suau i en clima benigne per a jugar aquest esport que necessita espais amplis i regadiu intens.

El camp de les telecomunicacions i darrerament l'augment en la telefonia mòbil ens porta a parlar d'un altre tipus de teixit urbà que vincula la tecnolo-

Santa Susanna (Montseny). Foto: Maure Lúis

gia, les relacions entre les persones i l'ús dels cims de les muntanyes per a les antenes, que resulten indispensables per a la xarxa de comunicació, aquest triangle crea una teranyina activa i invisible. Tradicionalment, als cims de molts turons s'hi ha fixat la presència humana amb l'aixecament de les fites d'altitud, la presència de la senyera, d'una creu, la instal·lació d'un pessebre, de la construcció d'ermites, santuaris; torres de guaita i castells. L'enclavament d'una creu de terme, signe civil que és la presència d'una cultura i d'una tradició. Actualment s'hi aixequen antenes de telecomunicacions potents i electrificades.

Una gran part de les activitats de la nostra vida